

COLUMBA

Miközben a VI. század katolikus Európájára a legsötétebb középkor alkonya borult, Írországot és Skóciát ragyogó fényességgel világította be a kelta egyház igaz bibliai kereszténységének lámpása. Ezen időszak messze legkiemelkedőbb egyénisége a méltán híres Columba volt. Ennek a rendkívüli embernek a hite és abból fakadó elkötelezett munkássága, valamint különleges próféciai szerepe érdemessé tette őt arra, hogy az Isten Egyházának tagjai a sablonos leírásoknál mélyebben és behatóbban is megismerjék az ő életpályáját.

Isten Egyházának Gyülekezetei

Church of God

Email: p.poli@mailcity.com

Copyright ©2014, Isten Egyházának Gyülekezetei

Minden jog fenntartva. A honlapon található kiadványok szabadon másolhatóak és terjeszthetőek, amennyiben a teljes szöveg, változtatás vagy törlés nélkül kerül másolásra illetve terjesztésre. A kiadó nevét, címét és a kiadási jogot fel kell tüntetni. Ár nem számítható fel érte. Kritikai hozzászólásokhoz és elemzésekhez felhasználhatók rövid kivonatok vagy idézetek a kiadási jog megsértése nélkül.

Webcímünk: www.churchofgod.hu

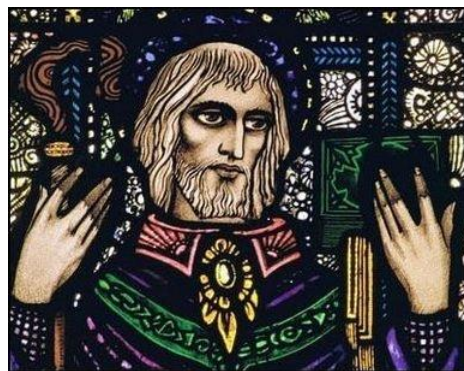
Columba a királyi szent

Szt. Columba az írországi Donegal megyei Cartanban látta meg a napvilágot i.sz. 521 december hó 7.-én, egy nem mindennapi család tagjaként. Szülei mindkét ágon a bibliai Júdához visszavezethető **ír királyi családból** származtak, Júda Kálkól nevű unokájától, Eremon és Gathelus ágán. Két nagybátyja, Fergus Mor Mac Erca skót király, és Muircheartach Mac Erca ír nagykirályok voltak. Apja Feidlimid Tir-Conaill területének volt a fejedelme, ő az Ui Neill klánból származott. Ennek a klánnak egy felmenője volt a legendás ír király, Niall Noígíallach („a kilenc túszt tartó Niall”, aki azért kapta ezt a titulust, mert a kilenc általa elfoglalt királyságból kilenc túszt tartott az udvarában). Anyja Eithne pedig a Cathair Mor vérvonalból való Leinster királyi házból származó Munster fejedelmének a lánya volt. A családot rokoni szálak fűzték a

Riada nemzetséghez is, akik Észak-Írország egy területét, valamint Észak-kelet Skócia részeit birtokolták. Az általuk uralt terület volt a hírneves **Dalriada** (a „dal” jelenése örökség, Dal Riada = A Riadák Öröksége).

A leírások szerint Columbának már a születéséhez is csodák fűződtek. Anyjának megjelent egy angyal, s tudatta vele, hogy egy nagyon szép fiút fog szülni, akire úgy fognak majd emlékezni, mint az Úr profétáira. Monasterboice apátja, Buite, pedig a halála előtt megjövendölte egy gyermek születését, aki „nevezetes lesz az Úr és az emberek előtt”. Amikor Columba megszületett, egy ír nagyfejedelmhez méltó nevet, a *Crimthann* nevet adták neki (jelentése: farkas). A *Colum* (galamb) név csak a későbbiekben ragadt rá, s ezen az utóbbi néven vált közismertté, de nevezték őt *Colum-Cillie*-ként („az egyház galambja”) is. Az ír *Colum* név latin változata a *Columba*, és világszerte már inkább ezen a néven lett ismertté. Származásánál fogva az egyik legközelebbi esélyese volt az ulsteri Tir-Conaill trónjának, de akár egész Írország Nagykirálya is lehetett volna. A jóképű, magas és erős testalkatú herceg egy karizmatikus, határozottan vezető egyéniség volt, de nem kívánt uralkodóvá lenni. Ehelyett Istent kívánta szolgálni. Ahogy az életével foglalkozó egyik történész fogalmazott: „adott volt számára az ír királyi trón, amit fel is ajánlottak volna neki, ha nem mondott volna arról le az Isten szolgálatának érdekében.” Vagy ahogyan Seumas MacManus történész írja: „Csakis egy olyan időszakban, mint amilyen az volt - amikor a kereszténység tüze fehéren izzott- történhetett meg az, hogy egy ilyen királyi kapcsolatokkal rendelkező ember hátat fordítson a gazdagságnak, a méltóságnak és a hatalomnak, hogy átadja magát Istennek.” Ez oknál fogva a későbbi hírnevét nem a nemesi származása, mint inkább az önfeláldozó és kiemelkedő keresztény munkássága által érdemelte ki.

Ez a rendkívüli ember mindenképpen az igaz bibliai kereszténység egy nagyon jeles személyiségének mondható. Nagy tudású, jól iskolázott ember volt, aki beszélt a latin és görög nyelveket, valamint kiváló történelmi ismertekkel rendelkezett úgy a világi, mint az egyházi történelmet illetően. Mindemellett magáévá tette a különböző nemzetek jogrendjeinek beható ismeretét, s otthonos volt még a tudomány és gyógyászat területein is, végül még verseket is költött. Ez a sokoldalúság egy szelíd, békés szellemi beállítottsággal párosult, amely igazságra és békére törekedett, de nem vetette el a másokról való gondoskodást és a bőkezű adakozást sem. Számos csoda fűződik a nevéhez, s végül, de nem utolsó sorban profétált is, amire még kitérünk majd az írásban.

Columba iskolázottsága

Columba a neves ír kollégiumokban végezte el tanulmányait, amelyeket még Patrick tett messze földön híresekké egy évszázaddal korábban. Iskoláit Moville-ben kezdte meg, majd Clonnardban folytatta a híres Finnian keze alatt és Leinsterben végezte be az ugyancsak neves Gemman bárd felügyelete alatt. E két kiváló ember ekkor Írország legjelesebb tanítómesterei voltak, akik szigorúan a Bibliára alapozták az oktatást. A nagy egyháztörténész, Usher főpüspök feljegyzése szerint Finnian intézményében egyszerre 3000 ifjú végezte a tanulmányait, akiknek nagy része aztán igehirdetőkként és evangélistaként szolgált a brit szigeteken. Columba a clonnardi iskolában sajátította el a kéziratok másolásának mesterségét is.

Alig volt 25 éves, amikor felszentelték szolgálatra, ami után valami tizenöt éven át az észak-írországi Derry, Durrow és Kells környékein szolgált. Columba a korai kelta egyház mintájára óriási figyelmet fordított az egyén sokoldalú fejlődésére, így nagy hangsúlyt fektetett az oktatásra és a hívek alapos szellemi képzésére. Derry-ben felépített egy monostort, amit később iskolává alakítottak át. A Derry-ben (ma Londonderry) végzett munkássága és annak eredményei annyira hatékonyak voltak, hogy a nagy történész, Bede külön kitért erre nevezetes történelmi munkájában. Az elkövetkező hét évben további oktatási, illetve hitoktatási iskolákat alapított meg, nevéhez kb. háromszáz ilyen intézmény létrehozása fűződik. Ezeknek egyharmada monostor volt, ahol a hitoktatáson és az igehirdetésre való felkészítésen volt a fő hangsúly. Az iskolák vezetése mellett időt szakított a személyes szolgálatra is, a távolságra és nehézségekre való tekintet nélkül indult szolgálni minden hívó hangra, a betegek és szegények áldották a nevét.

A Skóciába való áttelepedés előzményei

A Columba életével foglalkozó leírások általában csak egy rövid utalás erejéig térnek ki arra, hogy hón szeretett hazáját az ír királyi ház különböző ágazatai között kiobbant véres belharc miatt hagyta el. Azonban a részletekre is érdemes kitérni. Az ír királyi családok között valóban kitört egy konfliktus, amibe Columba is belekeveredett, majd ennek következtében mintegy önmaga vállalta fel a száműzetést.

A sorsdöntő események i.sz. 561-ben kezdődtek meg, amelyek nem csupán a brit-kelta szombattartó gyülekezetek további történelmére voltak hatással, de konkrét próféciák beteljesedését is eredményezték, amelyekre majd még kitérünk.

Történt, hogy Aed-nek, Connaught királyának fia, Curan ekkor épp tús volt Tarában az ír Nagykirály, Diarmiud udvarában. Curan egy *caman*-nak nevezett ősi ír sportjáték alkalmával véletlen megölte a Nagykirály stewardjának a fiát, és emiatt elmenekült Tarából Szt. Ruan monostorában, ahol Columba mellett keresett menedéket. A bibliai törvények pontos mintájára a britek „Trójai Törvényei” és az írek „Jeremiási Törvényei”

ősidők óta [ekkor kb. már egy évezrede] biztosították a menedékvárosok intézményét, amelyek ilyen esetekben teljes biztonságot nyújtottak a vétkes egyén számára. Az apostoli kereszténység megjelenésével a menedékvárosok szerepét a keresztény "monostorok" és kollégiumok töltötték be, így ezek fényében az eseménynek valóban nagy jelentősége volt:

„Diarmiud király megparancsolta, hogy az ifjú herceget erőszakkal ragadják el Colm [Columba] mellől, ami meg is történt. A **hagyományos menedékhely** szentségének ezen felháborító és megbocsáthatatlan megszegése miatt Colm és papjai azonnal felemelték a hangjukat és egy hivatalos eljárást keretében átkot mondtak a [királyi] palota falaira. Az annals-ok szerint 'ettől kezdve aztán nem székelt többé király Tarában ...'” - *The Story of the Irish Race*, by McManus, and *The History of Ireland*, by Moore).

„Colm, a [Diarmiud király által] mellé rendelt őrszemet kijátszva elhagyta a Diarmiud alá tartozó birtokokat és a hegyeken túl fekvő Tir-Conaill-ba, saját otthonába tartott. Rokonai, Tir-Conaill hercegei és velük Tir-Eogain felvállalták a konfliktust, és csatlakoztak Aed, Connaught király seregéhez - aki a kivégzett herceg apja volt - s Cuilderemne mellett megütköztek Diarmiud seregével, legyőzték őt, nagy öldöklés közepette. Valami háromezer ember maradt holtan a csatatéren.” -- *The Story of the Irish Race*. 163. o. #4 lábjegyzet

Columba a rokonságának bevonása által vett elégtételt a történelemért. A történészek szavaival élve, ezzel lezárult egy korszak, és „Tara elcsendesült”. Diarmiud király halálával, huszonegy éves uralma után, az ír korona visszakerült az északi Nial-ok Eugenian ágához, és Tara palotájára teljes csend borult. Diarmiud, aki a pogány kelta vallás követője volt, az utolsó uralkodó volt Gathelus ágáról. Halála után keresztény királyok sora következett, akik a nyugat-skóciai Dal Riada-ban uralkodtak.

Thomas Moore történész rámutat, hogy Diarmiud halálával egyben vége lett az ír pogányságnak is, helyet adva a [Columba által képviselt] kereszténységnek (*“History of Ireland”*, 225. o.). Ez az esemény tehát egy vízvonal volt az ír történelemben:

„A hatodik század folyamán szemmel láthatóan összeomlott az ír pogányság. Az utolsó király, aki egy *feis*-t [ír fesztivál] keretein belül szimbolikus házasságra lépett egy pogány istennővel, az Diarmait [Diarmiud] Mac Cerbaill volt, Tarában, 560-ban. Diarmiudnak igen rossz hírneve volt az ír legendákban, ahol a szentek ellenségeként és a druidák pártfogójaként tartják őt számon.” - Ronald Hutton, *“The Pagan Religions of the Ancient British Isles”*, 263. o.).

Columba így részese volt egy történelemformáló eseménynek, ugyanakkor szörnyű lelkiismeret furdalást érzett az i.sz. 561-ben lezajlott cuildremnei vérengzés miatt. Úgy érezte, hogy a heves ösztön erőit vett rajta, s ha nem engedett volna annak, akkor elkerülhető lett volna a testvéri vérontás. Az egyház ugyancsak kiközösítési eljárást kezdett ellene emiatt. Columba egy biográfusa, Adamnan felidézti, hogy a Tailte-ben megtartott tanács alkalmával közeli barátja, Brendan of Birr felszólalása ugyan megmentette őt a kitagadástól, de ő maga oly mély bűnbánatot érzett, ami csaknem

megettörte a lelkét. Úgy érezte vezekelnie kell, Devernish-be ment a híres Molaise-hez és megvallotta bűneit Isten, és Isten embere előtt. Seumas MacManus ekképp jegyzi le az eseményt: „Egy ilyen nagy vétekért nagy bűnbánat kívántatik. Tudva azt, hogy Colm mennyire szerette a hazáját, Molaise arra utasította, hogy azt örökre el kell hagynia és soha többé nem láthatja viszont. Emellett, legalább annyi lelket meg kell mentenie, mint amennyi Cuildremne-nél elveszett.”

Columba i.sz. 563-ban, 42 éves korában szállt hajóra a társaival. Ahogy a kis hajó lassan elhagyta Írország partjait, Columba szürke szemei visszatekintettek szeretett hazájának egyre távolodó zöld hegyeire. A hajó tizenkét utasa - köztük nagybátyja, Ernaan és unokatestvére, Baothin – hasonló érzelmekkel volt eltelve. A későbbiek folyamán Columba a [Lament for Erin](#) című versében egy szomorú megemlékezést nyújtott erről az alkalomról.

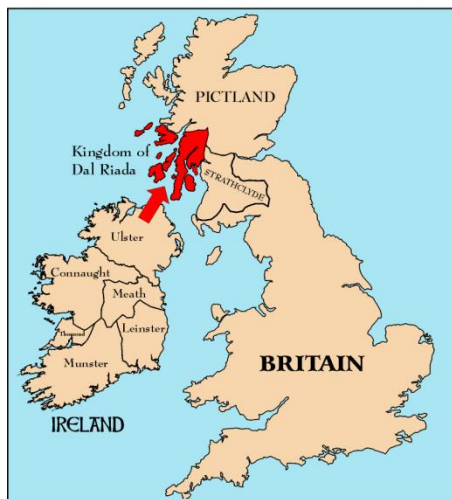
Alas for the voyage, O High King of Heaven,
Enjoined upon me,
For that I on the red plain of bloody Cooldrevin
Have sinned against Thee.

Jaj ez a hajóút, ó Mennyeknek Felséges Királya
Mert ez méretett rám
Amiért Cooldrevin véres mezején
Bűnt követtem el ellened.

A Columba által megalapított egyetem Iona szigetén

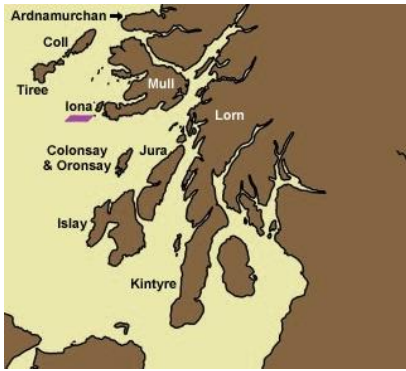

SCOTS (Irish)
Starting c. 500 A.D.

A hajó utasai Dal Riadában, a skóciai partvidékhez közeli, Iona szigetén telepedtek meg. Mivel Iona szigete Dal Riada részét képezte és Dal Riada akkori királya, Tir-Chonaill Columba rokona volt, így a családi kötelékek fontos szerepet kaptak abban, hogy a területet egyáltalán birtokába vehette a kis csoport. A szigeten ekkor már állt egy nagybátyja, Fergus által felépített monostor (szolgálati épület) is. Érkezésük után azonnal infrastruktúra kiépítésébe kezdtek, ami szükséges volt egy széleskörű missziós munka elvégzéséhez, illetve annak támogatásához a továbbiakban. Így monostorok és egyéb épületek felhúzására került sor. Skócia misszionáriusaként a Dal Riada területén élő gaelok és a piktek a saját szentjüknek tekintették őt, Iona szigete pedig a skót kereszténység fellegvárává vált, ami hosszú időn át a Brit Szigetek, de talán egész Nyugat Európa legjelesebb keresztény iskolájaként és szellemi központjaként volt számon tartva. A lakó és tanépületek felhúzásával ki kellett építeni egy kis helyi gazdaságot is, ami teljesen önellátóvá tette az egyre növekvő csoportot. A lakóépületek és az első gyülekezeti ház kezdetleges módon készített, szerény épületek voltak: „a gyülekezeti házat nem kövekből építették fel, hanem a skótok szokása szerint

vágott tölgyfarönkökből, s nádtetővel fedték be”, írja egy nemzedékkel később egy jeles Ionában képzett igehirdető. A római vagy birodalmi egyházzal ellentétben, ahol az egyház előjáróit inkább a díszes paloták és nemesi udvarok vonzották, a kelta gyülekezeteket az egyszerűség jellemezte, és a szolgálat iránti vágy hajtotta. A szigetre sorjában érkeztek a tanulni vágyók, Írországból és Skóciából. A kiépítés befejeztével megindult az oktatás és a jövő evangélistáinak képzése.

Az Ionia szigetén megalapított egyetem nem ok nélkül vált az igazság fellegvárává, és egy nem véka alá rejtett, ragyogó fény forrásává a sötét Európában. Iona szigetén az iskolák és monostorok vezetésében már igen jártas írek folytatták a rendkívül magas szintű szellemi oktatást. Ennek fontos része volt a Szent Írások gondos másolása, illetve azok széleskörű terjesztése. A hagyományok szerint Columba saját kezűleg háromszáz evangéliumi példányt másolt le, s a tanítványok százai által végzett másolásoknak köszönhetően a Szentírás elérhetővé vált a brit szigeteken. Ezen kívül még a civil szférában is eredményes volt, hiszen képes volt békét teremteni a különböző, egymással gyakran rivalizáló és viszályban álló skót klánok között. Skócia egyben egy speciális kihívást is jelentett, hiszen ekkor még nagyrészt pogány volt, különösen a piktek által lakott területek. Ezekből az időkből számos legenda és csodatétel fűződik Columba nevéhez, különösen a hihetetlenül vad *pickt* törzsek között végzett evangelizációs munkáiból kifolyólag. Ezek által érdemelte ki a “picktek apostola” titulust. Columba tehát minden tekintetben a hit egy kiváló példája volt, aki a veszélyekre való tekintet nélkül hirdette Krisztust, és szolgált a Skóciában és Írországból működő gyülekezeteit Istennek, amelyek aztán hatással voltak Angliára és Welszre is. Columba és a kelta egyház története, az Isten igaz egyházának egy fontos korszakát képezte. Iona keresztény fellegvarrá tételének szimbolikus jelentősége is volt, hiszen a sziget a pogány druidizmus egy szent helyének számított (hosszú időn át az *Innis Nan Druidhneah*-ként, vagyis, “a druidák szigete”-ként volt ismert). Columba és társai azonban száműzték a pogány druidákat és Ionát a keresztény evangelizáció egy kiindulópontjává tették:

„Ez a kis ionai település a kelta kereszténység leghíresebb központjává lett, ami egy számos monostorból álló anyaközösséggé fejlődött ki, ahonnan aztán misszionáriusokat küldtek ki szerte Skóciába és Észak-Angliába ...” - **Encyclopedia Britannica. 1943-as kiadás. 12. Köt. 573.**
o.

Az ionai misszió működését igen nagy feladat volt fenntartani és ellátni. A misszió teljesen önellátó volt, hozzá tartozott néhány hektárnyi termőföld, gyümölcsös és legelő is, ahol az oktatás mellett a tanítók és tanítványok együtt végezték el a szükséges fizikai munkákat. A nap jelenős részét a mezőgazdasági munkák elvégzése tette ki, az

idénytől függően a vetés, az aratás, a cséplés, a betakarítás, valamint az állatok ellátása, fejése, a bárányok nyírása, stb. Emellett üzemeltettek egy pékséget is. A feladatokat felváltva végezték el a tanulók csoportjai, a tanulás és munka mellett napi több órát imádkoztak és zsoltárokat énekeltek. Mi sem mutatja jobban a képességek fejlesztését és minőségét, mint az, hogy a kiváló oktató mesterek alatt gyakran 18 éven át kellett tanulni egy hallgatónak, mielőtt felszentelték szolgálatra.

Gondoljunk csak bele: ha Columba egymaga háromszáz újszövetségi példányt és emellett több ószövetségi részt másolt le, akkor milyen mértékű és hatású lehetett az Iona teljes iskolája által, vagyis több száz ember által elvégzett szakadatlan munka? Kéziratok ezreit voltak képesek továbbadni és terjeszteni egy olyan korban, amikor Európa közepén a Biblia példányait csak a papok birtokolhatták, és nem foroghattak közkezen. Azt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy Columba a skóciai munka felügyelete mellett továbbra is szoros kapcsolatban volt azokkal az írországi intézményekkel, amelyeket a korábbi években alapított meg, s amelyek maguk is további missziókat létesítettek nem csak a brit szigeteken, de a kontinens nyugati felén is. Maga Iona egyféle központi szerepet töltött be. A végzős növendékek hullámokban indultak útnak szerte Írországra, Skóciába és a kontinentális Európa nyugati részeire, létrehozva a jól szervezett iskolák, monostorok és missziók egy széleskörű hálózatát. Ennek ékes bizonyítéka az a számos ír kézírás, amelyek a mai napig fennmaradtak jó néhány, a kontinens nyugati felén álló monostorban. A szellemi központok hálózatát az általuk ismert igazság és testvériség kötötte egybe, ahol ismeretlen volt a római mintájú egyházi hierarchia.

Az írek betűformáinak elsajátítása önmagában is művészetnek számított, ami Szt. Patrick idejében vált igazán népszerűvé és terjedt el úgy is, mint egy fontos tantárgy. A jellegzetes karakterek eredete vitatott, a valószínűleg bizánci eredetű írásforma Ravennán, majd Gallián keresztül kerülhetett Írországra, ahol aztán egy sajátos írt, vagy formát kapott. Mindenesetre az írás művészetének oktatása elsősorban a Szentírás másolásának és terjesztésének a célját szolgálta.

A kelta iskolákban a növendékek elsajátíthatták a bibliai keresztény hit alapvető tételeit és az utolsó időkre vonatkozó próféciák magyarázatait. Nem gyakorolták az olyan, a római egyház által felvett nem biblikus szokásokat, mint a gyóntatás, a cölibátus, a mise, és az ereklyék, szobrok, illetve képek imádatának semmi formáját. De még a külsőségekben is nagyon különböztek, a monostoraik pl. úgy a formáikban, mint a funkcióikban is eltértek a katolikus monostorokétól:

„A [kelta] monostor tulajdonképpen egy kollégium volt, ahol az akkor ismert tudományok minden ágát gazdagon el lehetett sajátítani; ahol tanulhattak asztronómiát, ahol a kurrikulum része volt a görög és latin nyelvű irodalom; ahol a királyok és nemesek fiai iskolázottságukat kapták, és ahol a tisztalelkű, ígéretes ifjakat felkészítették a szent szolgálatra ... De a teológia volt a legfőbb tantárgy, a monostorok tanítói erre fordították a legnagyobb hangsúlyt; A Biblia

volt a mindennapos tanítókönyv, és a növendékeknek memorizálniuk kellett annak nagy részét.” - Killen, *Ecclesiastical History of Ireland*, Killen, 108. o.

Az adott kor történelmi közege

Meghatározó tény volt az, hogy a **brit szigeteket a brit kelta népek lakták be**, akikhez nem Rómán keresztül érkezett a keresztény hit, hanem a legkorábbi időkben annak a bölcsőjéből, a Szentföldről, az eredeti apostolok némelyike, valamint az olyan tanítványok által, mint **Arimateai József**. A kelta gyülekezetek mereven ellenálltak a visszapogányosodó római kereszténység negatív tendenciáinak, így annak hatásától mentesülve funkcionáltak évszázadokon át, makacsul ragaszkodva az eredeti apostoli hithez és annak gyakorlataihoz. A VI. század Európájában azonban egy nagy fordulat következett be, ami egy teljesen új kihívást jelentett Isten Egyháza számára.

Columba 17 évesen még a tanulmányait végezte, amikor Belisárius, Justiniánus bizánci császár utasítására kiűzte az ariánusokat Rómából, miáltal helyre lett állítva a római fenevad i.sz. 476-ban halálos sebet kapott birodalmi rendszere. Ezzel egy időben hatályba iktatták a Justiniánusi Törvénykódot is. E dekrétum egyebek mellett kikötötte, hogy a római (katolikus) egyház minden „szellemi igazság” legfőbb birtokosa, és ennek megfelelően teljes jogában áll az eretnekek üldözése, felszámolása, illetve megbüntetése, amihez felhasználhatták a birodalom teljes katonai erejét. A pápa mintegy Róma birodalmi trónjára ült, a katolicizmus pedig a különböző nemzeteket egygyé forrasztó szellemi ragasztóelemként szolgált. Megszületett az új Európa, amely felett a katolikus pápa és a püspökök korlátlan hatalmat gyakorolhattak. A Nagy Babilon paráznaságra lépett a királyokkal, uralkodókkal, a Vatikán pedig birodalommmá vált a birodalomban. Mindaddig ugyanis a császárok hívtak össze és felügyelték még a zsinatokat is, ők adtak ki vallási rendeleteket, 538-tól kezdődően azonban a pápai hatalom, ha nem is korlátlanul, de függetlenné vált a világi hatalomtól! Ily módon a dekrétumnak megfelelően módjukban és hatalmukban állt az általuk eretneknek tartott hitelvekhez, mozgalmakhoz vagy nézetekhez ragaszkodó keresztények üldözése a civil és katonai karhatalmak közvetlen irányításán keresztül. Ezzel vette kezdetét a „sötét középkor”, és ezzel megkezdődött **az 1260 év**, amikor is az Isten igaz egyháza a „pusztába” kényszerült. Ennek hatása nyilvánul meg a Konstantinápolyi Zsinat (i.sz. 553) határozataiban is, amikor a birodalom minden egyes gyülekezetének hivatalosan alá kellett vetnie magát a pápai hatalomnak. A római fennhatóság alá tartozó területek gyülekezetei ezt meg is tették. A birodalom határain kívül álló négy nagy közel-keleti egyház, a kopt, az örmény, a jakobita és a keleti (amelyet gyakran, de hibásan nestoriánusnak neveznek) ekkor teljesen függetlenítette magát a nyugati hierarchiától. Nyugaton pedig az addig is függetlenül működő kelta gyülekezetek számára ugyancsak egyértelmű volt a „választás”. Csakhogy a brit szigetek a nyugati övezet részét

képezték, amit a római birodalom mindig is be kívánt kebelezni. A Vatikán sem tűrte meg az egyeduralmának bármilyen fokú kihívását, és így kezdetét vették a véget nem érő intrikák a kelta egyház aláaknázására.

A kelta egyház tanai és gyakorlatai

A kelta ír egyház történelmét nagyban befolyásolta az a rendkívül áldásos tény, hogy Írország a római birodalom határain kívül feküdt és az eredeti tanítványok keresztény hitét örökölték. Emellett a britek, írek, kelták Izrael elveszett törzseihez tartoztak, akikhez az eredeti **apostolok küldetése** is szólt! A korai kelta gyülekezetekben így nyomát sem lehetett találni a képek, szobrok és ereklyék imádatának, ahogy elvetették az egyéb olyan pogány szokásokat is, amelyek ekkoriban már az európai államegyház abszolút jellemezői voltak. Columba idejében a kelta egyház csaknem fél évezredes múltra tekintett már vissza, megőrizve az eredeti apostoli hit tisztaságát. Columba maximálisan ezt a „primitív” keresztény hitet képviselte, ennek volt hirdetője és kiemelkedő alakja. Ő még kezében tartotta nagy elődjének, Patricknak az eredeti konfesszióját. Kevésbé ismert tény, hogy fent vázolt történelme miatt a kelta gyülekezet a hetednapi szombatot tartotta meg pihenőnapként, ami a bibliai előírásnak megfelelően náluk péntek este naplemente után vette kezdetét:

„A szombatnapot az áldás napjaként tartották számon Wellsben és Írországban, ahogy tették ezt a további kelta területeken is.” – Leslie Hardinge, *The Celtic Church in Britain*, p. 82. o.

Megtartották a pászka ünnepét, annak korrekt bibliai dátumán, niszán hó 14-el kezdődően. Bede (brit történész) feljegyzése szerint a skóciai gyülekezetek jelentős része még a VII. században is ezt a szokást követte. Ennek az ünnepnek a keresztény szellemiségben való tartását a lábmosás szertartásának elvégzése is bizonyítja. A korai kelta gyülekezetek épületeire a történészek gyakran és hibásan monostorokként utalnak, ám ezeket a funkcióik alapján inkább szolgálati és iskolai épületeknek nevezhetjük, ahogy a külső formájuk is teljesen más volt, mint a katolikusok által létrehozott monostoroké. A katolikus monostorokban csak a cölibátust felvállaló férfi papok lakhattak. A kelta monostorok pedig amellett, hogy oktatási intézmények voltak, egy olyan közösséget alkottak, ahol úgy a keresztény családok, mint az egyedülálló emberek is elkülöníthették magukat a pogány világtól, és saját értékrendjük szerint éltek:

„A korai kelta monostorokat talán inkább egyetemvárosoknak [campus] nevezhetjük, amelyek egyben az ószövetségi menedékvárosok szerepét is betöltötték. Itt keresztény férfiak, asszonyok és gyermekek éltek együtt családi csoportokban az egyedülálló emberek mellett, akik így kerültek el a szoros kapcsolatot a pogány lakossággal, és élvezhették a keresztény közösségi életet”. - *The Incredible History of God's True Church*, 147. o.

„A kelta gyülekezetekben a ‘monostori’ élet [az ott tanulók számára] elsődlegesen a Szent Írások másolását és terjesztését jelentette, és teljesen szabad volt a latin kereszténységre jellemző hiábavaló önsanyargató jellegtől.” – D.H. Macmillan, *The True Ecclesia* 21. o.

„Szt. Columba szombattartó közösségének megalapítása Iona szigetén Szt. Patrick tanításainak volt köszönhető.” – O’Halleron’s *History of Ireland*, 172. o.

Columba halála után a kelta gyülekezetek még további több mint fél évezreden álltak ellen a nagy katolikus világegyház diktatórikus szellemi nyomásának és politikai intrikáinak. Az Ionán megalapított közösség 1204-ig működött, amikor az ott szolgálók utolsó maradékaikat is elűzték az időközben beszivárgott és megerősödött katolikus szerzetesrendek. A kelta, s így vele az igaz őskereszténység hatása, illetve hagyományai bizonyos fokig még ma is jelen vannak az angolszász országok nem felekezeti gyülekezeteiben! Mi az Isten Egyházában szellemi elődeinkként tarjuk számon ezt az egyházat, éppen a bibliai tanításaik és gyakorlataik miatt.

Columba és a LIA FAIL – a Végzet Köve

Ionában már Columba és társainak érkezése előtt állt egy monostor, melyet nagybátyja, Fergus Mor Mac Erc épített. Egyes források szerint Fergus itt helyezte el az általa Tarából elszállított *Lia Fail*-t, a Jákob párnaköveként ismert ír koronázási követ. Más források szerint a követ maga Columba vitte magával a szigetre. Függetlenül attól, hogy miként került a kő Ionára, annyi biztos, hogy ott Columba viselte gondját, miáltal a történet egy nagy jelentőségű próféciai töltetet is kapott. Hogy mindez értelmet nyerjen, ahhoz ismernünk kell ennek a kőnek a történetét, szerepét és jelentőségét.

Az ír királyi hagyományok szerint a pátriárka Jákob által párnaként használt kő (1Móz.

28:11) Jeremiás próféta idejében Írországba került. Az ír, a skót, majd az angol királyokat e kő fölött koronázták meg Izrael [elveszett törzseinek] királyaiként. Ez a koronázási kő, a *Lia Fail*, vagy a „Végzet Köve” Jeremiás által került Írországba Kr.e. 583-ban, amikor a Júda pézezi vonalához tartozó Dávid házi hercegnő, Tea Tephi, házasságra lépett a Júda zeri vonalához tartozó Eoachid miléz herceggel.

Ezzel az eseménnyel [Dávid trónja](#) ki lett tépve Júdából és át lett plántálva Izrael háza fölé! A krónikák szerint Tea Tephitől és Eoachidtól származtak az írországi, Tara-beli királyok, akiknek utódai a későbbi skót, majd az angol királyi ház ősei lettek. A királyi családból származó Columba maga is ennek a vérvonalnak egy leszármazottja volt. A Tea Tephi és Eoachid házasságából származó királyi dinasztianak több ír krónikában is fennmaradt a teljes genealógiája. Ez a királyi ház később vegyes házasságokon keresztül egybeolvadt a Júda dardaita ágából való Brutustól származó brit

uralkodóházzal, amelybe Arimateai Józsefen keresztül még további dávidi vér is bekerült. Maguk az írek **Dán törzsének** a leszármazottai, akik fölött ezek a Júdától származó királyok uralkodtak. Columba így a szó szoros értelmében nem ír volt, hanem judaita.

Mindenesetre ez a kő Ionában Columba gondviselete alá került, aki alkalmanként maga is fejet hajtott rá, amint azt távoli őse, Jákob tette egykor.

Kilenc évvel azután, hogy Columba Ionába érkezett, Conal, a dal-riadai skótok uralkodója meghalt. A tónörökös Aidan, Guran fia lett. Columbát ekkor már oly nagy tisztelet övezte, hogy őt kérték meg az új király koronázási szertartásának levezetésére.

„Columba először vonakodott a szertartás elvégzésétől [Aidan Lia Fail fölötti megkoronázásától], de ahogy azt a biográfusai lejegyezték, egy angyal jelent meg neki az éjjel, aki egy könyvet tartott a kezébe, aminek neve, *A királyok koronázásának üvegkönyve*, s amit a szent kezébe adott, utasítva őt arra, hogy koronázza királlyá Aidant, a könyvben leírtak szerint. Ez a *Liber Vitreus*, azért kapta a nevét, mert borítólapja üveggel, vagy kristállyal volt bevonva.” – **Thomas Moore**, *“The History of Ireland*, 247. o.

„Aidan Skócia királyává koronázásának szertartását azóta is pontosan követik Skócia és Anglia uralkodói. Aidan felszentelése magában foglalta a gyermekeinek, unokáinak és dédunokáinak a megáldását, annak mintájára, ahogy Jákob is megáldotta fiait a halála előtt.” – **E. Raymond Capt**, *“Jacob’s Pillar”* 45. O.

Ez az esemény egy mérföldkőnek számított az Isten próféciai tervében Júdának adott királyi ígéreteket illetően. A Lia-Fail és a dávidi trón ezzel Írországból Skóciába került! Aidan uralmával kezdődően a dal-riadai skótok lassanként elfoglalták a picktek földjeit és létrehozták azt a Skóciát, amit ma is ismerünk. A trón később Anglia fölé került, hogy az adott időben Dávid sarja Izrael népének sokaságán uralkodjék a neki adott próféciai ígéreteknek megfelelően. Ez oknál fogva bizonyos kutatók odáig mennek, hogy Columba e „küldetésének” legalább akkora fontosságot tulajdonítanak, mint az általa elvégzett evangelizációs munkának!

Columba halála

Életének utolsó óráiról pontos feljegyzések maradtak ránk. Harmincnégy éven át tartó skóciai munkássága után Columba tisztában volt azzal, hogy eljött halálának ideje.

“Columba 597 májusában halt meg, amikor éppen azt a sziget nyugati részén fekvő mezőgazdasági területet látogatta meg, ahol a közösség élelmiszereit termelték és tárolták. Amikor megmutatták neki azt a nagy tárházat, ahol az ételmet raktározták el, örömmel látta, hogy legalább egy évre elegendő tartalékkal rendelkeztek. Megáldotta a tárházat, majd imával kérte Istent, hogy mindenkor adja meg ezt a bőséget az Isten hű szolgálóinak. Ezután így

szólt a körülötte állókhoz: 'Ma van az a nap, amit a Szentírás szombatnak nevez, ami pihenőt jelent. És ez a nap csakugyan pihenőnap nekem, mert ez az utolsó napja az én fáradságos életemnek, s ma pihenőre térek. Ma este ... az atyáim útjára térek.' ... A nap végén, amikor eljött a szombat lementének imája, a papíroldal végére ért, letette az író tollat és ezt mondta: 'Irja meg a folytatását Baithen.' Az utolsó lejegyzett szavai a 34. Zsoltár egy idézete volt: "Akik az Urat félik, nem szenvednek hiányt."

Utódja, Baithen ennek a zsoltárnak a folytatását vetette papírra ott, ahol Columba abba hagyta: "Gyertek, fiaim, és hallgassatok rám, az Úr félelmére tanítalak titeket." - Seumas MacManus. Revised edition. The Devin-Adair Co., Connecticut. 1992. 172-173. oldalak

Columba halálával és Baithennel a szó szoros értelmében is egy új fejezet vette kezdetét a kelta, illetve ionai kereszténység történelmében. A munka vezetését méltán kiérdemlő Baithen alatt a sziget továbbra is a keresztény hit és a magas szintű oktatás fellegvára maradt. A következő nemzedékben azonban Anglia partjain is megjelent és hídfőt épített magának az európai egyház, s kezdetét vette a kelta egyház aláaknázásának hosszú folyamata.

Záradék:

A Columbáról fennmaradt információk java része a korai kelta egyház egy történészétől, Adamnan-tól maradt ránk, aki Columba unokatestvérének a leszármazottja volt. Adamnan maga is az ionai monostor tanítványa volt, majd 679-ben annak apátja lett. Ő írta meg Columba első életrajzát. Az Adamnan által és egyéb korai forrásokból ránk hagyott információk alapján aránylag részletesen ismerjük Columba életútját, s ezek a leírások a forrásai a legtöbb vele kapcsolatos mai kutatómunkának is.

Az íráshoz felhasznált források:

[Seumas MacManus - The History of the Iris race](#)

Lucy Menzies - Saint Columba of Iona: A Study of His Life, His Times, & His Influence

Benjamin George Wilkinson, Ph. D. [Truth Triumphant – The Church in the Wilderness \(Az igazság diadala – a Pusztai Egyház\)](#)

John D. Keyser, The Stone That Roared – The Incredible story of LIA-FAIL!

John D. Keyser, Columba of Iona – The Keeper of the Stone

